

Kontor: Planter & Biosikkerhed

Dato: 18. december 2025

Møde i Arbejdsgruppen for Kartoffler fredag d. 12/12-25

Mødet blev afholdt online via Teams fra. 10.00-12.00

Fremmøde fra erhvervet: Per Thorlund Christensen (KMC), Dan Stevnhoved (Unipatatas), Christian Feder (Danespo), Carl Heiselberg (Danske Kartoffler), Lars Bødker (SEGES), Preben Kloster (basisavler), Poul Lauritsen (præbasisavler), Anders Mølgaard Christensen (Landbrug og Fødevarer) og Katrine Lindegaard (Landbrug og Fødevarer).

Fremmøde fra Landbrugs og Fiskeristyrelsen (LFST) samt Fødevarestyrelsen: Kristine Riskær, Nana Rask Eskildsen, Thomas Hundebøl Thomsen, Christina Kildemoes samt Ole Søgaard Lund (Fødevarestyrelsens laboratorie).

Fraværende: Mogens Nicolaisen (AU), Sara Godthaab Dilling og Sabine Fennefoss (Landbrugs- og Fiskeristyrelsen (LFST)).

Tilføjelser til den kommenterede dagsorden fremgår i referatet i *kursiv*

Beslutninger der blev truffet på mødet fremgår i referatet i *kursiv og understreget*.

Referat fra møde i Arbejdsgruppen for Kartoffler

Velkommen v. Kristine Riskær, Nyt fra styrelsen

- a) Organisationsændringer for Planter & Biosikkerhed

LFST orienterede om, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen pr. 01.01.2026 skal sammenlægges med Fødevarestyrelsen og vil fremadrettet hedde Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (Fødevarestyrelsen). Direktøren for styrelsen bliver Kenneth Joensen som hidtil har været direktør for Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Tre kontorer i København bliver i løbet af 2026 udflyttet til Aalborg, men resten af LFST i København flyttes til Glostrup, hvor Fødevarestyrelsen i dag hører til.

- b) Præsentation af arbejdsgruppen bordet rundt

Da der er kommet mange nye medlemmer til siden sidste møde, fik alle mulighed for at præsentere sig selv ved en "bordet rundt"

1. Punkter fra Planter og Biosikker

a. Beredskab for sektoren (fast punkt)

LFST giver en opdatering på, hvordan beredskab håndteres i styrelsen i bred forstand.

LFST kunne i bred forstand fortælle om bekymringer om beredskab særligt ift. driftssikkerhed i forbindelse med krig.

Erhvervet fortalte også om bekymringer vedr. beredskab. Dette indebar bl.a. NIS2 direktivet, cypersikkerhed og forbudte sprøjtemidler. Erhvervet var særligt bekymret for produktionskæden og udtrykte et ønske om særligt fokus på muligheden for at splitte produktionen af miniknolde til flere virksomheder for at opretholde og bevare genetikken

i læggekartoffelproduktionen. Dette gjaldt også genbanken, der rummer meristemerne, og som i dag er opbevaret i TystofteFonden. Ydermere er der en genbank i regi af Danespo.

LFST orienterede om, at erhvervet ikke behøver en særskilt godkendelse fra styrelsen for at kunne oprette flere produktionssteder af miniknolde. Det står derfor erhvervet frit at sprede produktionen så længe produktionssteder overholder krav § 3 samt bilag 4 i Bekendtgørelse 1240 af 27/11/2024 om læggekartofler og avl af konsumkartofler.

b. Foreløbigt resultat af avlskontrollen 2025

Se bilag I.

Det blev bemærket fra erhvervet, at der er en stigning i forekomsten af sortben.

Forekomsten stiger fra år til år.

c. Status på laboratorieprøver herunder:

i. Jordprøver

ii. Virusprøver

iii. Knoldprøver for ring- og brunbakteriose

Jordprøver:

Fødevarestyrelsens laboratorie orienterer i samarbejde med LFST om status på hhv. jordprøver, virusprøver og knoldprøver. Laboratoriet kunne orientere om, at der allerede er sendt en sending af jordprøver til Holland for at blive analyseret det forventes, at der bliver sendt yderligere 2.

Det blev aftalt, at LFST opdaterer Arbejdsgruppen på jordprøverne primo januar og marts

Virusprøver:

Når en virus prøver viser 100 pct. virus ved undersøgelse betyder det, at virusinfektionen højst sandsynligt er over 21 pct..

Erhvervet udtrykte en generel bekymring ift. de prøver der viser 100 pct. smitte og udregningsmetoden herfor. De udtrykte et ønske for gentestning af materiale der er blevet analyseret til 100 pct. og der blev sået tvivl om testmetoden. LFST mindede om, at testmetoden er udarbejdet og godkendt af AU og at det ikke er praksis at teste til compliance. Erhvervet bemærkede yderligere, at et 100 pct. resultat ikke ser så godt ud uanset hvad materialet skal bruges til. Det blev derfor yderligere drøftet, om udregningsmetoden kunne ændres.

Det blev aftalt, at LFST går videre med at nedsætte en taskforce til at arbejde med 100 pct. samt at de i uge 51 vil give besked om mulighed for at genteste virusprøver for indeværende sæson.

Update uge 51: LFST vil **ikke** genteste virusprøver for indeværende sæson, men vil primo 2026 opstarte taskforce gruppen med arbejdet om virusproblematikken

Knoldprøver:

Laboratoriet har fået flere end de havde forventet. I 2025 er der flere rekvirerede prøver end der var i 2024. Det har påvirket svarhastigheden på knoldprøverne.

Generelt:

Det forventes, at nogle af de sidste resultater først vil ligge klar i starten af det nye år. Både erhvervet og laboratoriet udtrykte et behov for, at der i starten af vækstsæsonen (juni) indsamles og udarbejdes et skriv med data vedr. anmeldt areal, mængder, sorter (eksportsorter) mm. Dokumentet er tiltænkt at kunne hjælpe med bedre planlægning og prioritering på tværs af styrelsen, erhvervet og laboratoriet for de opgaver der ligger i efteråret. LFST vil gerne stå for dette dokument, men understregede også, at disse informationer i høj grad beror på at både avlere og erhverv hhv. anmelder marker til marksyn samt kommer med indspil til forventning af sorter til eksport.

Det blev aftalt, at LFST fra næste sæson indsamler og udarbejder data fra erhvervet om sæsonens avl til brug for både erhvervet og laboratoriet og at LFST udarbejder et svømmebanediagram for prøve flow, der kan vise hvor der kan opstå flaskehalse.

d. Status på PRM-forslaget

I sidste uge afsluttede Rådsarbejdsgruppen drøftelserne om den kommende forordning om planteformeringsmateriale (PRM). Det forventes herefter, at COREPER den 10. december godkender Rådets mandat til forhandlingerne med EU-parlamentet, så det kommende formandskab, Cypren, kan tage fat på forhandlingerne med Parlamentet tidligt i det nye år.

Drøftelserne af Kommissionens forslag blev påbegyndt i juli 2023. Der har således været 4 formandskaber forud for det danske formandskab, og arbejdsgruppen har gennemgået hele forslaget tre gange. Drøftelserne har været tekniske og meget detaljerede, og har afspejlet, at det eksisterende system er veletableret og velfungerende. De punkter, der har medført de væsentligste drøftelser er undtagelser fra de generelle produktions- og markedsføringsregler. Det drejer sig om produktion og markedsføring af bevaringssorter, og lokale sorter, produktion og markedsføring til ikke-professionelle brugere, produktion og markedsføring med henblik på bevarelse af plantegenetiske ressourcer, udveksling af frø for naturalier og markedsføring af sorter under afprøvning. Derudover er der aftalt enkelte undtagelser for Forordningen om officiel kontrol (OCRs) anvendelsesområde i PRM-sektoren. De specifikke krav vil efterfølgende blive fastsat i gennemførelsesretsakter.

LFST orienterede om, at der på COREPER-møde i Bruxelles d. 10. december blev opnået flertal i Rådet for den Europæiske Union om at indtræde i forhandlingerne med Europa Parlamentet.

e. Status på NGT-forslaget

Se bilag II

LFST orienterede kort om status på NGT-forslaget.

Erhvervet havde tekniske spørgsmål vedr. mærkning af NGT-materiale samt sortsrettigheder.

LFST fortalte at der er blevet nedsat en arbejdsgruppe i EU, som skal håndtere nogle af de spørgsmål der vil opstå ved implementeringen af lovgivningen.

2. Punkter fra erhvervet

a. EU og national handlingsplan for kartoffelskimmel (fast punkt)

Erhvervet giver en status på EU og national handlingsplan for kartoffelskimmel. Hvordan forløber arbejdet, og hvad er der sket siden sidste møde i marts 2025?

Erhvervet fortalte, at den nationale handlingsplan er blevet erstattet af to arbejdsgrupper med særligt fokus på kartofler i forhold til at finde alternative midler til brug i produktionen. Der er indtil videre afholdt seks møder mellem hhv. Miljøstyrelsen og virksomheder. Under interesseorganisationen "Danske Kartoffler" er der blevet nedsat en "skimmel" gruppe hvor både Carls Heiselberg, Christian Feder og Lars Bødker sidder med. Det er vigtigt at gruppen står på et fagligt solidt fællesskab, og der trækkes derfor også på erfaringer fra NL i arbejdet.

b. Udvælgelse af sorter til virus test – Aftale om hurtig svartid for udvalgte sorter

Der var aftalt hurtig svartid på udvalgte sorter. Dette er ikke sket jf. aftalen

Erhvervet orienterede kort om, at situationen langt fra havde været optimal, men at det lykkedes i sidste ende og lukkede derfor selv punktet her.

LFST er også klar over, at det ikke havde været optimalt og tager erfaringerne med videre til næste sæson.

c. Status på print af plantepas – tilbagemeldinger og erfaringer fra erhvervet – manglende godkendelse fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Ingen yderligere uddybning.

Erhvervet havde forskellige tilbagemeldinger. Nogen bruger allerede det nye system, Agriprint, mens andre stadig kører på det gamle, AgriLabel. De der har brugt det nye system kunne melde positivt tilbage ift. brugen.

Ift. den manglende godkendelse som erhvervet havde nævnt, kunne LFST orientere om, at Agriprint har fået alle de nødvendige godkendelser. LFST kunne yderligere fortælle, der modtages partianmeldelser i både det gamle system og i nye system og at begge systemer kører fint. I næste sæson vil der derfor blive kørt videre med både det gamle print system og det nye.

d. Ny praksis for opdeling af linjer ved fund af én plante med sortben i præbasiskontrollen

I 2025 kom der en ny praksis hos enkelte avlere, hvor LFST, i et enkelt tilfælde, accepterede en opdeling af en linje efter den skulle nedklassificeres pga. forekomst af mere end 1 sortben. Udvalget for læggekartofler støtter ikke denne praksis. Det er vigtigt, at denne praksis derfor bliver diskuteret i Udvalget for Planter og Plantesundhed - Kartoffler inden vækstsæsonen 2026, da den afviger fra instruksen.

LFST kan ikke genkende opdeling af en linje pga sortbens. Hverken LFST eller erhvervet ønsker opdeling af præbasis linjer på basis af en RNQP'er (sortben, virus, afvigende typer eller fremmed sort). Erhvervet vil undersøge nærmere hvilke linjer der er opdelt hos en avler og baggrund for opdeling. Afstandskrav har givet anledning til opdeling af en linje.

e. Status på udbud af marksyn i præbasisavl

Hvornår kommer det i fornyet udbud og hvem har mulighed for at byde? Hvilke konsekvenser får det for marksyn?

LFST kunne ikke fortælle yderligere end at der bliver kigget på det. Der er forskellige benspænd der komplicerer sagen.

3. Opfølgning fra sidste møde

- a. *Der var intet at følge op på.*

4. Punkter til næste møde

- a. 100% virus og beregning heraf.

Næste møde

LFST vil udsende en doodle med forslag om datoer for næste møde.

Mødet vil formegentlig blive afholdt i marts 2026.

Hvis nogen i Arbejdsgruppen vil beværte næste møde, er de velkomne til at skrive det til sagodi@lfst.dk, alternativt foreslår vi, at mødes ved SEGES.

Oversigt over aftalte opgaver:

LFST sender status på jordprøver i januar og marts

LFST nedsætter en taskforce til at gå videre med virus problematikken

LFST vil fra næste sæson indsamle og udarbejde data om sæsonens avl til brug for både erhvervet og laboratoriet

LFST udarbejder et svømmebanediagram for prøve flow.

Erhvervet undersøger hvilke linjer i præbasisavl, der er blevet opdelt efter nævnte praksis.